

Valåret 2026

3 frågor

som är avgörande för
synskadades frihet
och självständighet

Frihet ska synas och kännas

Synskadades
Riksförbund

1. Färdtjänst

ska ge frihet, inte begränsningar

Ingen ska förlora möjligheten att arbeta, studera eller delta i samhället för att färdtjänsten inte fungerar. När rätten till färdtjänst bedöms måste hela resan räknas – från dörr till dörr. Synskadade ska inte behöva utsätta sig för fara för att kunna röra sig i samhället.

För synskadade handlar färdtjänst inte om bekvämlighet, utan om möjligheten att arbeta, studera, träffa andra och leva ett självständigt liv.

Vad krävs nationellt?

Sverige behöver en modern och rättssäker färdtjänstlag. I dag leder otydliga regler och olika tolkningar till ojämlikhet och godtycke.

SRF kräver att

- riksdagen ändrar lagen så att färdtjänsten blir mer likvärdig i hela landet
- lagen slår fast att orienteringssvårigheter är skäl att få färdtjänst
- lagen följer FN:s funktionsrättskonvention, där rätten att resa när man själv väljer och till rimlig kostnad betonas.

Vad krävs regionalt/kommunalt?

I väntan på en modern och rättssäker lag kan regioner och kommuner själva göra viktiga förbättringar.

SRF kräver att

- synskadade kan resa spontant med färdtjänst dygnet runt och själva bestämma vilken tid vi ska resa
- en ledsagare kan följa med synskadade resenärer utan kostnad
- färdtjänstresor i enlighet med funktionshinderkonventionen har en rimlig kostnad, med ett särskilt avgiftstak för resor till arbete och studier.

Konsekvenser om färdtjänsten inte fungerar

- Personer som förlorar eller nekas färdtjänst riskerar att stängas ute från arbete och utbildning.
- Bristande tillgång till färdtjänst innebär risker för isolering, ensamhet och ökad ohälsa.
- När färdtjänsten inte fungerar minskar individens frihet, och beroendet av anhöriga, vänner och bekanta ökar.
- Synskadade som får färdtjänst kan ändå tvingas avstå från jobb och studier om kostnaderna för resor blir så höga att de inte har råd att ta sig dit.

2. Ledsagning

ska ge delaktighet på lika villkor

Ledsagning är avgörande för att synskadade ska kunna leva självständigt och delta i samhället. Ändå nekas allt fler det stöd de behöver samt riskerar isolering och att förlora sin frihet. Sverige behöver en lag som garanterar rätt till ledsagning utifrån personens behov – oavsett var i landet man bor.

Utan stöd för att kunna röra sig tryggt och självständigt förlorar synskadade sin frihet och rätten att bestämma i sin egen vardag. Det påverkar i sin tur både den fysiska rörligheten och möjligheterna att vara socialt aktiv.

Vad krävs nationellt?

Eftersom synskadade i dag utestängs från LSS, och socialtjänstlagen inte garanterar en väl fungerande ledsagning, behövs ny lagstiftning.

SRF kräver att

- en ny lag införs som säkrar en väl fungerande ledsagning för synskadade i hela landet
- det i lagen framgår att ledsagningen ska utformas efter den enskildes behov och önskemål
- ledsagning ska, precis som insatser inom LSS, vara kostnadsfri.

Vad krävs kommunalt?

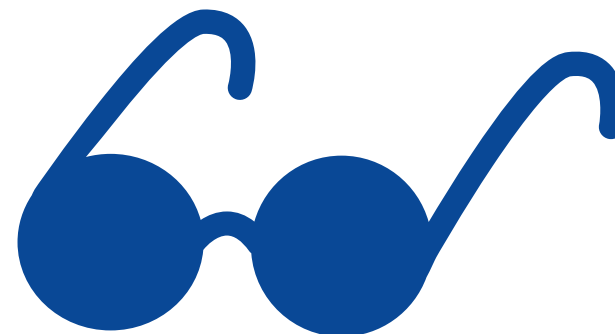
Kommunerna kan i sina riktlinjer bestämma hur ledsagningen ska utformas. Till exempel att den ska bidra till full delaktighet, i linje med målet för den svenska funktionshinderpolitiken.

SRF kräver att

- kommuner utformar ledsagningen utifrån synskadades individuella behov och önskemål
- synskadade ges inflytande över valet av ledsagare
- kommunal ledsagning ska vara kostnadsfri.

Konsekvenser av försämrad eller utebliven ledsagning

- Synskadade förlorar möjligheter att göra grundläggande saker som att ta en promenad, självständigt göra sina inköp och delta i kultur och föreningsliv.
- Ökad social isolering och minskad fysisk rörlighet, med försämrad psykisk och fysisk hälsa som följd.
- I förlängningen ökar kostnaderna för vård och omsorg i både kommun och region.

3. Rehabilitering

är nyckeln till självständighet

Sverige saknar en strategi för ögonvården. Dessutom ser förutsättningarna för habilitering och rehabilitering olika ut över landet. Goda möjligheter till stöd, träning och hjälpmedel för synskadade måste finnas – oavsett bostadsort.

När habilitering, rehabilitering och tillgång till hjälpmedel inte fungerar leder det till minskad självständighet för individen och större framtida kostnader för samhället.

Vad krävs nationellt?

Utan nationell styrning riskerar ojämlikheten att växa. Synskadade i hela landet måste få ett gott stöd till ett självständigt liv.

SRF kräver att

- ögonvård och rehabilitering stärks genom att en nationell strategi antas
- nationella riktlinjer tas fram för habilitering och rehabilitering med syfte att stärka synskadades självständighet
- en akademisk utbildning för synpedagoger inrättas för att säkra framtidens kompetens.

Vad krävs regionalt?

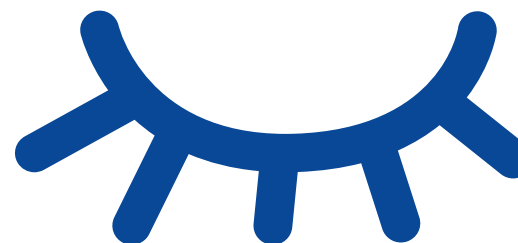
Regionerna ansvarar för rehabiliteringen, men många får i dag för lite stöd, för sent eller inget stöd alls. För att synskadade ska kunna leva självständigt krävs att rehabiliteringen prioriteras och att insatserna blir tillgängliga för fler.

SRF kräver att

- synskadade får rätt till regionala insatser som stärker självständigheten, bland annat träning i digital teknik, förflyttning och vardagssysslor
- tillgången till digitala och fysiska hjälpmedel utökas
- insatserna ska vara kostnadsfria.

Konsekvenser av bristande rehabilitering

- Risker för ett liv i ensamhet och isolering i brist på träning för att kunna leva aktivt med sin synnedsättning.
- Svårigheter att klara av skola, studier och arbete och få en trygg försörjning.
- Ökat behov av stöd, både från familj och vänner och i form av färdtjänst eller insatser enligt SoL och LSS.
- Rehabilitering riskerar att väljas bort om insatserna beläggs med avgifter.

Valåret 2026

Bakom varje nej och varje beslut som drar ut på tiden finns människor som vill vara föräldrar, kollegor, vänner och medborgare.

Synskadade ska inte behöva kämpa för självklarheter.

**Synskadades
Riksförbund**

► srf.nu

